

ลงชื่อตรวจรับพัสดุโดยไม่มีหน้าที่ อ้างเจตนาดี ทำไม่ได้ !!

นางสาวจิตาภา มุสิกชนเสกสรรค์ พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร
สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

หน้าที่ในการตรวจรับพัสดุ เป็นหน้าที่ของผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ โดยปัจจุบันมีกฎหมายเกี่ยวกับการพัสดุฉบับใหม่ใช้บังคับแทนระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ คือ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมาตรา ๑๐๐ กำหนดว่า “หน้าที่ของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด” แต่ขณะนี้ยังไม่มีระเบียบเรื่องนี้นำมาใช้บังคับ จึงต้องนำข้อ ๗๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติที่จันกว่าจะมีประกาศระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ซึ่งเป็นไปตามที่บทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๒^๑ กำหนดไว้

คดีปกครองที่จะนำมาเล่าสู่กันฟังฉบับนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการตรวจรับพัสดุโดยผู้ที่ไม่ได้อำนาจหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับพัสดุ แต่กลับลงชื่อตรวจรับพัสดุไว้ก่อนแล้วจึงส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุต่อไป โดยอ้างว่าเพื่อให้ทันเบิกจ่ายเงินค่าพัสดุ **เช่นนี้จะถือว่าเป็นการกระทำโดยจงใจที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการที่กำหนดให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุเป็นผู้ตรวจรับพัสดุหรือไม่ และหากการตรวจรับพัสดุดังกล่าวทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการเจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่**

ข้อเท็จจริงในคดีนี้ คือ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (กองทัพอากาศ) มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีและคณะกรรมการตรวจรับพัสดุขอใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีที่ผู้ฟ้องคดีในขณะดำรงตำแหน่ง รองเสธ.ฐานทัพอากาศ ทำหน้าที่รักษาการหัวหน้าแผนกส่งกำลังบำรุงและหัวหน้ากองขนส่ง ได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการฐานทัพอากาศให้เป็นผู้ยืมเงินสวัสดิการของฐานทัพอากาศเพื่อจัดซื้ออะไหล่รถยนต์สำหรับซ่อมแซมและจ้างเอกชนซ่อม ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ลงลายมือชื่อรับอะไหล่รถยนต์ที่สั่งซื้อทั้งที่ไม่มีอำนาจ จนเป็นเหตุให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีจำใจลงนามตรวจรับพัสดุดังกล่าวโดยที่ไม่ได้มีการตรวจรับพัสดุจริง

^๑ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๑๒๒ ให้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ และบรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ และข้อกำหนดใด ๆ เกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐอื่นที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ แล้วแต่กรณี รวมทั้งมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้จันกว่าจะมีกฎหมายหรือประกาศในเรื่องนั้น ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (ผู้บัญชาการทหารเรือ) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่เห็นด้วยกับอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

คดีนี้มีประเด็นปัญหาที่พิจารณา คือ **คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ?**

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะดำรงตำแหน่ง รองเสธ. ฐานทัพเรือ ทำหน้าที่กองขนส่งและรักษาการหัวหน้าแผนกส่งกำลังบำรุง ฐานทัพเรือ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการก่อสร้างบำรุงซ่อมบำรุง การจัดหา การสะสม การจัดซื้อ จัดจ้าง การแจกจ่าย และการจำหน่ายพัสดุ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของฐานทัพเรือและหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ภาคใต้ก็ตาม แต่ถือเป็นอำนาจหน้าที่ทางบริหารมิใช่อำนาจหน้าที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งผู้บัญชาการฐานทัพเรือได้มีคำสั่งโดยเฉพาะแต่งตั้งให้นาวาตรี ฉ. เรือเอก ป. เรือเอก ก. และเรือโท ศ. เป็นคณะกรรมการตรวจรับอะไหล่รถยนต์ที่พิพาท ส่วนผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับอะไหล่รถยนต์ที่พิพาทแต่อย่างใด ซึ่งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๗๑ กำหนดให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุมีหน้าที่ตรวจรับพัสดุที่ซื้อหรือจ้างให้ถูกต้องครบถ้วน แล้วจึงมอบพัสดุที่ซื้อหรือจ้างให้เจ้าหน้าที่พัสดุพร้อมทำใบตรวจรับพัสดุนั้น แล้วมอบใบตรวจรับให้ผู้ขายหรือผู้รับจ้างและเจ้าหน้าที่พัสดุเพื่อเบิกจ่ายเงินตามระเบียบของทางราชการต่อไป

การที่ผู้ฟ้องคดีไปลงนามรับพัสดุอะไหล่รถยนต์ที่พิพาทโดยไม่ได้มีหน้าที่ในการตรวจรับพัสดุ จึงเป็นการกระทำไปโดยไม่มีอำนาจ และยังเป็นเหตุหนึ่งให้กรรมการตรวจรับพัสดุ ซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีย่อมมีความยำเกรงไม่มากนักน้อยในการที่จะไปรื้อการตรวจรับอะไหล่รถยนต์ที่จัดซื้ออีก อีกทั้งการส่งมอบอะไหล่รถยนต์ดังกล่าวหากมีอยู่จริงก็ยังมีเวลาตรวจรับได้โดยเมื่อพิจารณาตามใบเสร็จรับเงินที่ผู้ฟ้องคดีเข้าไปเกี่ยวข้อง ก็อยู่ในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๔๕ ซึ่งยังมีเวลาเพียงพอที่จะตรวจรับพัสดุได้ทันปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าต้องลงชื่อรับพัสดุอะไหล่รถยนต์ไว้ก่อน แล้วจึงส่งมอบให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุตรวจต่อไปเพื่อให้ทันเบิกจ่ายเงินค่าอะไหล่ จึงไม่มีน้ำหนักที่จะรับฟังได้ ประกอบกับคำให้การของเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนที่ควบคุมดูแลพัสดุของฐานทัพเรือ ได้ยืนยันว่าผู้ขายไม่ได้ส่งมอบพัสดุ ตนจึงไม่ยอมลงชื่อในช่องผู้รับสินค้า และคณะกรรมการตรวจรับพัสดุได้ให้การยืนยันว่าไม่เคยเห็นอะไหล่รถยนต์ที่จัดซื้อ แต่ต้องลงลายมือชื่อตรวจรับพัสดุเนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ลงชื่อรับอะไหล่รถยนต์แล้ว นอกจากนั้น ลายมือชื่อของผู้ขายในใบเสร็จรับเงินก็ไม่ใช้ลายมือชื่อของผู้ขาย จึงเป็นที่เชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ลงชื่อรับพัสดุโดยไม่มีอะไหล่รถยนต์ตามที่จัดซื้อจริง

การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจึงเป็นการกระทำที่จงใจฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่ให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุเป็นผู้รับมอบอะไหล่รถยนต์ที่พิพาท อันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ **คำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๓๓๘/๒๕๖๐)**

คำพิพากษาดังกล่าวเป็นอุทธรณ์ที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ราชการว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น หากได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ใด จะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวังละเอียดรอบคอบและอยู่ในกรอบของกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องดูแล

รับผิดชอบในเรื่องใด แต่เข้าไปทำหน้าที่ซึ่งที่ไม่ได้รับมอบหมาย ดังเช่นกรณีของการตรวจรับพัสดุในคดีนี้ ที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุ จึงไม่มีหน้าที่ตรวจรับพัสดุ แต่กลับลงชื่อตรวจรับพัสดุ ถือว่าเป็นการจงใจฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ ซึ่งหากการตรวจรับพัสดุ ดังกล่าวทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ถือว่าเป็นการกระทำละเมิด หน่วยงานของรัฐมีอำนาจ ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ ส่วนคณะกรรมการตรวจรับพัสดุมีหน้าที่ ตามกฎหมายที่จะต้องดำเนินการตรวจรับพัสดุของทางราชการตามระเบียบ หากบกพร่องต่อหน้าที่ดังเช่น คดีนี้ที่ลงชื่อตรวจรับทั้งที่ไม่มีการตรวจรับจริง แล้วก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ก็จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการตามสัดส่วนแห่งความรับผิดชอบด้วยเช่นกัน
